

การพัฒนาระบบดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคัน นักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่

Development of a care and welfare system and dropout prevention :
Activities organized for Vocational Innovation scholarship students
at Chiang-Mai Vocational College

ระวีวรรณ วุฒิสัย¹ ชนัญพัทธ์ โพธามูล²

Rawiwan Wutthiyot¹ Chananphat Potamoon²

¹⁻² วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50200

Chiang Mai Vocational College, Chiang Mai Code 50200

¹ Corresponding Author: E-mail: e60741319@gmail.com

Received : 21 August 2025; Revised : 30 October 2025; Accepted : 20 November 2025

บทคัดย่อ

โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ที่มีความมุ่งหวังและความคาดหวังหลัก ๆ คือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือ พัฒนาให้มีรู้ความสามารถ ในการประกอบวิชาชีพตามความถนัด รวมทั้งการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและ ประสิทธิภาพครู อีกทั้งเพื่อพัฒนานักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงให้เป็นเพชรสุพรรณิการ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ สถานศึกษาจึงได้มีการพัฒนาระบบดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคัน นักศึกษาทุนวิทยาลัย อาชีวศึกษาเชียงใหม่ โดยใช้โมเดล ระบบดูแลสวัสดิภาพป้องกันการออกกลางคันของนักศึกษาทุนวิทยาลัย อาชีวศึกษาเชียงใหม่ เป็นกรอบในการดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคันของนักศึกษาทุนโครงการ ทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง

ระบบดูแลสวัสดิภาพป้องกันการออกกลางคันของนักศึกษาทุนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 เครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) วิทยาลัย 2) นักศึกษา 3) ผู้ปกครอง 4) ชุมชน 5) กรรมการบริหารสถานศึกษา 6) นักจิตวิทยาและหน่วยงานภายนอก เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และสาธารณสุข โดยเฉพาะการให้บริการด้านสุขภาพจิต ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่พบในผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง [1] องค์ประกอบที่ 2 แผนงาน/โครงการ โดยมีแผนงาน/โครงการและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เช่น กิจกรรม จิตอาสา การสอนทักษะการบริหารการเงิน การออม การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย กิจกรรมการหารายได้ ระหว่างเรียน และการพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกัน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่จำเป็นและสามารถพึ่งพาตนเองได้ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย 1) ระบบติดตามและประเมินผลผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยได้นำระบบ TVET และระบบ LPS มาใช้ในการติดตามข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล 2) กระบวนการคัดกรองผู้เรียน ที่เข้มข้น 3) การจัดการหอพักที่มีคุณภาพ องค์ประกอบที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินงานและกระบวนการดูแลสวัสดิภาพ

และป้องกันการออกกลางคัน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) 2) ดำเนินการตามแผน (Do) 3) ตรวจสอบ (Check) 4) รายงานผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา (Action) และ 6 หลักการ ได้แก่ STEP 1 วิเคราะห์บริบท STEP 2 กำหนดแนวทาง STEP 3 สร้างทีมงานเด่น STEP 4 เน้นการมีส่วนร่วม STEP 5 รวมพลังติดตาม STEP 6 นำผลพัฒนา STEP 7 พาชื่นชมยินดี องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 1) Smart College 2) Smart Teacher 3) Smart Student องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) กิจกรรมเยี่ยมยอด 2) เครือข่ายการมีส่วนร่วม 3) ระบบ TVET และ ระบบ VCare 4) Onepage Report

คำสำคัญ : ระบบดูแลสวัสดิภาพ การป้องกันการออกกลางคัน นักศึกษาทุน

Abstract

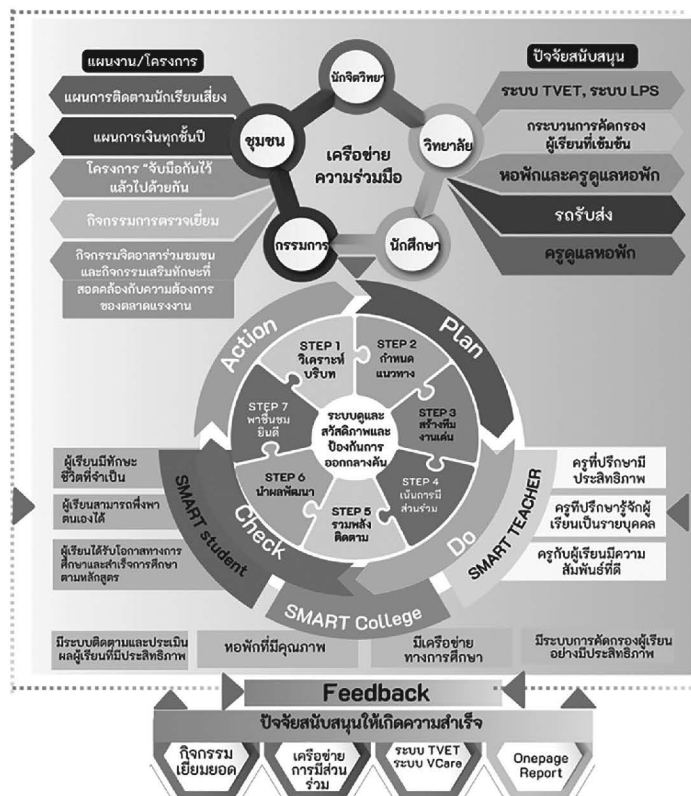
The advanced vocational innovation scholarship project anticipates to promote, support, and assist underprivileged who lack funds or are disadvantaged to receive education and develop their knowledge and skills based on their aptitude. The focus also includes strengthening and developing the quality and efficiency of teachers, and also developing advanced vocational innovation scholarship students to be outstanding performers of Chiang Mai Vocational College. Therefore, the college has developed a care and welfare system and a dropout prevention system for this group of students through the model namely “care and welfare system and a dropout prevention system for Chiang Mai Vocational College scholarship students” as a framework for the care and welfare system and a dropout prevention system for advanced vocational innovation scholarship students. The model consists of 6 components with the details as follows. Component 1: Collaboration network, consists of 1) college, 2) students, 3) parents, 4) community, 5) committees, 6) psychologist and external agencies such as hospitals, police stations, and public health, especially providing mental health services, which is a major problem of at-risk students. Component 2 Plans/Projects consists of a variety of plans, projects, and activities for student development. Successful educational institutions provide activities helping develop life skills and career skills, such as volunteer activities, teaching financial management skills, saving, accounting of income and expenses, activities to earn income during study, and developing social skills. These activities help students by providing necessary life skills to become self-reliant. Element 3: Supporting factors: consist of 3 components, i.e., 1) effective student tracking and evaluation systems through TVET and LPS systems to track individual student data, 2) intensive student screening processes, and 3) quality dormitory management. Element 4: operational procedures and processes for caring for students’ well-being and preventing dropouts consists of 4 steps, i.e., 1) Planning (Plan), 2) Implementing the plan (Do), 3) Checking (Check), and 4) Reporting results for improvement (Action). Additionally, 7 principles involve: STEP 1: Analyzing the context, STEP 2: Determining guidelines, STEP 3: Creating an outstanding team, STEP 4: Emphasizing participation,

STEP 5: Following up, STEP 6: Implementing for development, and STEP 7: Congratulating. Component 5: Outcomes consists of 1) smart college, 2) smart teacher, and 3) smart student. Finally, Component 6: Supporting factors for success include 1) excellent activities 2) participation networks 3) TVET system and VCare system and 4) one-page report.

Keywords : welfare system, dropout prevention, scholarship students

บทนำ

จากเจตนารมณ์ของโครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ที่มีความมุ่งหวังและความคาดหวังหลัก ๆ คือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาหรือ พัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพตามความนัด รวมทั้งการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู อีกทั้งยัง เพื่อพัฒนานักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงให้เป็นเพชรสุพรรณิการ์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชิงใหม่ ทางสถานศึกษาจึงได้ การพัฒนาระบบดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคัน นักศึกษาทุนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชิงใหม่ โดยใช้โมเดล ระบบดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคัน นักศึกษาทุนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชิงใหม่ เป็นกรอบในการระบบดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคัน นักศึกษาทุนโครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลระบบดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคัน
นักศึกษาทุนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชิงใหม่

วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ได้พัฒนานักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงให้เป็นเพชรสุพรรณิการ์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ทางสถานศึกษา จึงได้พัฒนาระบบดูแลและสวัสดิภาพ และป้องกันการออกกลางคัน นักศึกษาทุนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ โดยใช้โมเดล ระบบดูแลสวัสดิภาพ และป้องกันการออกกลางคัน นักศึกษาทุนวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 เครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 2 แผนงาน/โครงการ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยสนับสนุน องค์ประกอบที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินงานและกระบวนการดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคัน องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 เครือข่ายความร่วมมือ

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดูแลผู้เรียน สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) วิทยาลัย 2) นักศึกษา 3) ผู้ปกครอง 4) ชุมชน 5) กรรมการ 6) นักจิตวิทยา และหน่วยงานภายนอก เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และสาธารณสุข โดยเฉพาะการให้บริการด้านสุขภาพจิต ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่พบในผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง

องค์ประกอบที่ 2 แผนงาน/โครงการ

สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมักจัดแผนงานและโครงการพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพที่จำเป็น เช่น การจัดกิจกรรมจิตอาสา สอนการบริหารการเงิน การออม และการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย รวมถึงการหารายได้ระหว่างเรียนและการพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองได้

ตัวอย่างโครงการและกิจกรรม ได้แก่ โครงการเยี่ยมบ้าน Care Share Team การดูแลจิตใจโดยนักจิตวิทยา โครงการพัฒนา Soft Skills โครงการประชุมและสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง โครงการพัฒนาทักษะการกำกับตนเอง การปฐมนิเทศ การเตรียมความพร้อมด้านการเงิน การเขียน One Page รายสัปดาห์ การออกกำลังกายร่วมกัน กิจกรรมสอนอาชีพกับชุมชน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การจัดทำแผนการเงิน โครงการจับมือกันไว้แล้วไปด้วยกัน การตรวจเยี่ยม และกิจกรรมจิตอาสาที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน ดังภาพที่ 2 และภาพที่ 3

(ก) โครงการการเยี่ยมบ้าน Care Share Team

(ข) โครงการมอบความรัก เติมความสุข
เสริมความเข้าใจกับผู้ปกครอง

ภาพที่ 2 โครงการการเยี่ยมบ้าน Care Share Team และโครงการมอบความรัก
เติมความสุข เสริมความเข้าใจกับผู้ปกครอง

(ก) กิจกรรมจิตอาสาร่วมชุมชน

(ข) เสริมทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

ภาพที่ 3 กิจกรรมจิตอาสาร่วมชุมชนและเสริมทักษะที่สอดคล้องกับ
ความต้องการของตลาดแรงงาน

องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยสนับสนุน

สถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะมีระบบติดตามและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยนำระบบ TVET และ LPS มาใช้เพื่อติดตามข้อมูลรายบุคคล ทั้งการเข้าเรียน สภาพอารมณ์ จิตใจ และการบริหารการเงิน ทำให้สามารถพบปัญหาและให้ความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีกระบวนการคัดกรองที่รัดกุม เช่น การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง การทดสอบความรู้และทักษะวิชาชีพ รวมถึงการประเมินทางจิตวิทยา เพื่อวางแผนดูแลได้เหมาะสมตั้งแต่เริ่มต้น [2] ด้านการจัดการหอพักมีมาตรฐาน มีครูดูแล ระบบความปลอดภัย การเยี่ยมหอพักสม่ำเสมอ และการทำ MOU กับหอพักภายนอก รวมถึงการอบรมการดูแลห้องพักรวมหลัก Kaizen และ มีรถรับส่งเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้และการใช้ชีวิต

องค์ประกอบที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินงานและกระบวนการดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคัน

ในการดำเนินงานดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคัน มีโดยภาพรวม ดังนี้

ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

1. ดำเนินการวิเคราะห์บริบทและสภาพปัญหา
2. ประชุมคณะกรรมการคณะครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน
3. ศึกษาแผนงาน/โครงการและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จมีการจัดกิจกรรม

ภาพที่ 4 ประชุมคณะกรรมการคณะครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน

ขั้นตอนการตามแผน (Do)

1. จัดทำคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามบริบทของสถานศึกษา
2. กำหนดแนวทางทางการดำเนินงานป้องกัน ฝ่าละออง พิบัติตามและช่วยเหลือเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน
3. ตรวจสอบสภาพปัญหาของเด็กกลุ่มเสี่ยงจำแนกตามระดับ
4. สร้างความร่วมมือของเครือข่ายความร่วมมือในการดูแลผู้เรียน สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) วิทยาลัย 2) นักศึกษา 3) ผู้ปกครอง 4) ชุมชน 5) กรรมการ 6) นักจิตวิทยา และหน่วยงานภายนอก เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และสาธารณสุข
5. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทุกกลุ่มเกิดทักษะชีวิต

(ก)

(ข)

ภาพที่ 5 สร้างความร่วมมือของเครือข่ายความร่วมมือในการดูแลผู้เรียน
สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ

ขั้นตรวจสอบ (Check)

1. ดำเนินการตามระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามให้สามารถแก้ปัญหาและส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. วิเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือในการจัดกลุ่มและสำรวจสภาพปัญหาของนักศึกษา
3. พัฒนาเครือข่ายและรักษาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ

ชั้นรายงานผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา (Action)

1. สรุปและรายงานผลตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ปรับปรุงพัฒนา กระบวนการดำเนินงานแนวทางทางการดำเนินงานป้องกัน เฝ้าระวัง ติดตามและช่วยเหลือเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน

ซึ่งมีหลักการดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคัน 6 หลักการ ประกอบด้วย STEP 1 วิเคราะห์บริบท STEP 2 กำหนดแนวทาง STEP 3 สร้างทีมงานเด่น STEP 4 เน้นการมีส่วนร่วม STEP 5 รวมพลังติดตาม STEP 6 นำผลพัฒนา และ STEP 7 พาชื่นขมยินดี

องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์

เพื่อพัฒนานักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงให้เป็น เพชรสุพรรณิการ์ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ สถานศึกษาได้พัฒนาระบบการดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคันอย่างเป็นระบบ ภายใต้แนวคิด SMART College SMART Teacher และ SMART Student

SMART College มีระบบติดตามและประเมินผลผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ จัดการหอพักอย่างมีมาตรฐาน มีระบบความปลอดภัยและการเยี่ยมติดตามอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และดำเนินการคัดกรองผู้เรียนอย่างรัดกุม

SMART Teacher มีครูที่ปรึกษาซึ่งทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เข้าใจบริบทและความต้องการเฉพาะ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือเกิดผลจริง

SMART Student คือ ผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตที่ดีเป็น สามารถพึ่งพาตนเองได้ และได้รับโอกาสทางการศึกษา จนสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์อย่างมีคุณภาพ

องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ

- ประกอบด้วย 1) กิจกรรมเยี่ยมยอด 2) เครือข่ายการมีส่วนร่วม 3) ระบบ TVET และ ระบบ VCare 4) Onepage Report

สรุป

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ได้พัฒนานักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงให้เป็นเพชรสุพรรณิการ์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ทางสถานศึกษา จึงได้พัฒนาระบบดูแลสวัสดิภาพและการป้องกันการออกกลางคัน นักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ โดยใช้โมเดล “ระบบดูแลสวัสดิภาพและการป้องกันการออกกลางคัน นักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูงวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่” ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 เครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) วิทยาลัย 2) นักศึกษา 3) ผู้ปกครอง 4) ชุมชน 5) กรรมการ 6) นักจิตวิทยา และหน่วยงานภายนอก เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และสาธารณสุข โดยเฉพาะการให้บริการด้านสุขภาพจิต ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่พบในผู้เรียนกลุ่มเสี่ยง องค์ประกอบที่ 2 แผนงาน/โครงการ โดยมีแผนงาน/โครงการและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย สถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จมีการจัดกิจกรรมที่ช่วย เสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เช่น กิจกรรมจิตอาสา การสอนทักษะการบริหารการเงิน การออม การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย กิจกรรมการหารายได้ระหว่างเรียน และการพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกัน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตที่จำเป็น และสามารถพึ่งพาตนเองได้ องค์ประกอบที่ 3 ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย 1) ระบบติดตามและประเมินผล ผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาได้นำระบบ TVET และระบบ LPS มาใช้ในการติดตามข้อมูลผู้เรียนรายบุคคล 2) กระบวนการคัดเลือกผู้เรียนที่เข้มข้น 3) การจัดหาที่พักที่มีคุณภาพ องค์ประกอบที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินงาน และกระบวนการดูแลสวัสดิภาพและการป้องกันการออกกลางคัน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) 2) ดำเนินการตามแผน (Do) 3) ขั้นตอนตรวจสอบ (Check) 4) รายงานผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา (Action) และ 6 หลักการ ได้แก่ STEP 1 วิเคราะห์บริบท STEP 2 กำหนดแนวทาง STEP 3 สร้างทีมงานเด่น STEP 4 เน้นการมีส่วนร่วม STEP 5 รวมพลังติดตาม STEP 6 นำผลพัฒนา STEP 7 พาชื่นชมยินดี องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 1) SMART College 2) SMART TEACHER 3) SMART Student องค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) กิจกรรมเยี่ยมยอด 2) เครือข่ายการมีส่วนร่วม 3) ระบบ TEVT และระบบ VCare 4) One page Report

2. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ มีการพัฒนาดำเนินงานตามองค์ประกอบระยะต่อไป ภาคเรียนที่ 2/ปวส.2 จนกว่าจะสำเร็จการศึกษา อีกทั้งยังมีการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนโดยได้รับความร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องสำนักงาน [3] ซึ่งคงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมโดยร่วมมือกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีศักยภาพและเครือข่ายชุมชนเมืองรักษ์เชียงใหม่ สนับสนุนอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลเชิงสะท้อนคิด (Reflection Summary)

จากการพัฒนาระบบดูแลสวัสดิภาพและป้องกันการออกกลางคันของนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง โดยใช้โมเดลระบบดูแลสวัสดิภาพฯ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่เป็นกรอบแนวทาง พบว่า

1) สิ่งที่ทำเนิการและผลลัพธ์ : โมเดลดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ เครือข่ายความร่วมมือ แผนงาน/โครงการ ปัจจัยสนับสนุน กระบวนการดำเนินงาน P-D-C-A หลักการ STEP7 และผลลัพธ์เชิง SMART College – SMART Teacher – SMART Student การดำเนินงานช่วยลดโอกาสการออกกลางคันของนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีทักษะชีวิตที่ดีขึ้น ครุมีบทบาทเชิงสนับสนุนเชิงจิตวิทยาเพิ่มขึ้น และระบบบริหารจัดการภายในมีความเป็นระบบมากขึ้น

2) ผลสะท้อนและการวิเคราะห์สิ่งที่เกิดขึ้น : ผลการดำเนินงานสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของระบบดูแลเชิงรุกที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงต่อการออกกลางคันและเพิ่มความผูกพันของนักศึกษาต่อสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม พบข้อจำกัดด้านภาระงานของครูที่ปรึกษา ความต่อเนื่องของระบบเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงบุคลากร และการประเมินผลเชิงคุณภาพในระยะยาวที่ยังไม่ชัดเจน

3) แนวทางพัฒนาในอนาคต : ควรยกระดับระบบดูแลสวัสดิภาพให้เป็นกลไกเชิงระบบที่ยั่งยืน มีการประเมินผลสะท้อนผลกระทบเชิงคุณภาพในระยะยาว พัฒนาครูในบทบาทที่ปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และสร้างระบบติดตามศิษย์เก่าเพื่อเชื่อมโยงผลลัพธ์กับตลาดแรงงาน

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาในระดับระบบ (System-level Recommendations)

1) ควรพัฒนากลไกดูแลนักศึกษาในรูปแบบศูนย์สวัสดิภาพเชิงรุก (Proactive Welfare Center) ที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลแบบเรียลไทม์

2) เสริมบทบาท Peer Support System เพื่อให้นักศึกษาแกนนำมีส่วนช่วยดูแลเพื่อนในกลุ่มเสี่ยง

3) จัดทำระบบติดตามผลการเปลี่ยนแปลงของนักศึกษาในเชิงพฤติกรรม และการพึ่งพาตนเองหลังสำเร็จการศึกษา

4) พัฒนาแนวทางอบรมครูที่ปรึกษาในด้านการให้คำปรึกษาแบบ Coaching และ Psychological First Aid

5.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Policy-level Recommendations)

หน่วยงานกำกับดูแลระดับอาชีวศึกษา เช่น สอศ. ควรนำโมเดลนี้ไปพัฒนาต่อยอดเป็นต้นแบบระบบดูแลสวัสดิภาพระดับชาติ

1) ควรกำหนดให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่งมีแผนป้องกันนักศึกษาออกกลางคันที่เป็นรูปธรรม พร้อมกลไกตรวจสอบคุณภาพ

2) เสนอให้บรรจุกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและสุขภาวะทางจิตเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการประเมินคุณภาพผู้เรียน

3) สนับสนุนงบประมาณเฉพาะกิจเพื่อการพัฒนาเครื่องมือประเมินเชิงจิตสังคม (Psycho-social Assessment Tools) สำหรับนักเรียนอาชีวศึกษา

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และขยายผลในเชิงนโยบาย ควรดำเนินการวิจัยเชิงประจักษ์ผลระยะยาว (Longitudinal Impact Study) เพื่อศึกษาผลลัพธ์ของระบบดูแลสวัสดิภาพต่อความสำเร็จทางวิชาชีพ คุณภาพชีวิต และความมั่นคงทางอาชีพของนักศึกษาหลังจบการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา. (2556). *เอกสารประกอบการปฏิบัติงานโครงการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนอาชีวศึกษา*. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. <https://www.vec.go.th/Portals/30/DOWNLOAD/1เล่ม.pdf>
- [2] ญิดดา ชวนิชชานนท์. (2562). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี จังหวัดชลบุรี* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [3] ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580). (2561, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 1-74.